

4. Ларіонова К., Капінос Г. Механізм управління прибутком підприємства *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2022. № 1. С. 120-128. <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-3-14>.
5. Гладка Л. І., Ковальова М. В, Домащенко М. О. Управління прибутком в сучасних умовах. *Економіка і регіон: Наук. Вісник Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка*. 2012. № 1(32). С. 195-198.

Д-р екон. наук Семенча І. Є., Хасенко В. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ НА РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах затяжного воєнного конфлікту та наростаючої макроекономічної нестабільності економічна безпека суб'єктів господарювання перетворюється на ключову передумову збереження їх операційної дієздатності та стратегічного потенціалу. Конвергенція різновекторних дестабілізуючих чинників – інфляційного тиску, бюджетної розбалансованості, кадрового дефіциту та руйнування інфраструктури – критично звужує управлінський простір підприємств і диктує необхідність якісно нових підходів до забезпечення їх стійкості.

Дослідженням взаємообумовленості макроекономічних параметрів середовища та стану економічної безпеки підприємницьких структур займається широке коло вчених, серед яких особливої уваги заслуговують праці Васюткіної Н., Ватащука В., Моцевко К. Ю., Насруллаєва Р., Прохорової В., Крутової А., Дяченко К. та інших дослідників. Проте, попри наявний науковий доробок, питання комплексної кількісної оцінки впливу макроекономічних детермінант на економічну безпеку підприємств в умовах воєнного стану залишається недостатньо розробленим, що й обумовлює актуальність цього дослідження.

Метою дослідження є комплексна оцінка впливу ключових макроекономічних чинників на економічну безпеку підприємств в умовах воєнного стану.

До переліку ключових макроекономічних детермінант, що формують рівень економічної безпеки суб'єктів підприємництва, традиційно відносять: динаміку інфляційних процесів, вектор змін валового внутрішнього продукту, кон'юнктуру валютного ринку, рівень облікової ставки регулятора, масштаб бюджетного

**Том 3. Е-КОМЕРЦІЯ У ГЛОБАЛЬНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ
ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ**

дисбалансу та стан ринку праці. Кожен із виокремлених чинників здійснює як прямий, так і опосередкований вплив на фінансове становище підприємств, їх конкурентні позиції та адаптаційну спроможність в умовах мінливого зовнішнього середовища [1]. Бюджетна складова макроекономічного середовища суттєво визначає умови ведення господарської діяльності: зростання бюджетного дефіциту, що у 2024 році сягнув 23,8% ВВП, спричиняє витіснення приватних інвестицій та здорожчання кредитних ресурсів, хоча окремі фіскальні інструменти підтримки, зокрема ставка єдиного податку у розмірі 2%, частково пом'якшують ці негативні наслідки для підприємств [5].

Динаміку ключових макроекономічних індикаторів України за 2022-2024 рр., що визначали умови діяльності підприємств, систематизовано в табл. 1 на основі офіційних даних НБУ.

Таблиця 1

**Ключові макроекономічні індикатори, що визначають рівень економічної безпеки підприємств
України у 2022-2024 рр.**

Показник	2022	2023	2024	Відхилення 2023/2022	Темп приросту 2024/2023, %
Номінальний ВВП, млн грн	5459000	6628000	7662000	+1169000	+15,6
Реальний ВВП, % р/р	-29,1	+5,5	+3,2	+34,6 в.п.	-2,3 в.п.
ІСЦ (на кінець року), %	26,6	5,1	12,0	-21,5 в.п.	+6,9 в.п.
Дефіцит зведеного бюджету (без грантів), млн грн	- 1141000	-1765000	-1827000	-624000	+3,5
Темп зростання номінальної заробітної плати, %	21,0	17,4	23,2	-3,6 в.п.	+5,8 в.п.
Міжнародні резерви, млн дол. США	28500	40500	43800	+12000	+8,1
Облікова ставка НБУ (на кінець року), %	25,0	16,0	15,5	-9,0 в.п.	-0,5 в.п.

Джерело: складено авторами на основі [5]

Наведені дані відображають глибоку трансформацію макроекономічного середовища України. В управлінському вимірі підприємствам доцільно запровадити систему безперервного моніторингу ключових макроекономічних індикаторів – інфляції, облікової ставки, валютного курсу та динаміки ВВП для своєчасної ідентифікації загроз і коригування стратегії економічної безпеки.

Критичного значення набуває диверсифікація джерел фінансування та формування резервного капіталу, що знижує залежність від кредитного ринку в умовах процентної та валютної волатильності. Паралельно слід максимально задіяти державні програми підтримки, фіскальні преференції та інструменти міжнародного фінансування, що в сукупності здатне суттєво зміцнити стійкість підприємств до несприятливих макроекономічних шоків [3].

Таким чином, економічна безпека підприємств є похідною від якості макроекономічного середовища: інфляційний тиск, бюджетна розбалансованість і монетарна невизначеність формують ключові загрози в умовах воєнного стану, натомість виважена фіскально-монетарна політика, міжнародна підтримка та євроінтеграційний вектор реформ створюють підґрунтя для зміцнення безпекового потенціалу вітчизняного підприємництва у середньостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Васюткіна Н., Ваташук В. Фактори впливу на формування системи економічної безпеки підприємства в умовах динамічності конкурентного середовища. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-68-39.
2. Насруллаєв Р. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на рівень економічної безпеки підприємства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. № 344 (4). С. 534-539. DOI: 10.31891/2307-5740-2025-344-4-75.
3. Прохорова В., Крутова А., Дяченко К. Економічна безпека підприємств України в умовах дестабілізаційного розвитку. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Economia*. 2022. Т. 14, № 28. DOI: 10.33296/2707-0654-14(28)-10.
4. *Economic Security in a Changing World*. OECD. Paris: OECD Publishing, 2025. (New Approaches to Economic Challenges). DOI: 10.1787/4eac89c7-en.
5. Інфляційний звіт, січень 2026 року. Офіційний сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/report>.